

Guía Docente				
Datos Identificativos			2017/18	
Asignatura (*)	Terapia ocupacional, diversidade funcional e calidade de vida	Código	653G01413	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias Biomédicas, Medicina e FisioterapiaCiencias da Saúde			
Coordinación	Canosa Domínguez, Nereida María	Correo electrónico	nereida.canosa@udc.es	
Profesorado	Canosa Domínguez, Nereida María	Correo electrónico	nereida.canosa@udc.es	
	Meijide Failde, Rosa		rosa.meijide.failde@udc.es	
	Santos del Riego, Sergio Eduardo		sergio.santos.delriego@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Esta asignatura pretende el desarrollo de competencias que permitan al alumnado comprender y aplicar los conocimientos relacionados con todos aquellos aspectos de la Terapia Ocupacional que por sus características especiales, no se han incluido en las asignaturas específicas de Terapia Ocupacional, tales como son la diversidad funcional, la calidad de vida, las políticas de calidad asistencial y universitaria en Ciencias de la Salud, y otros temas de innovación e interés en Terapia Ocupacional.</p> <p>Se pretende que esta asignatura tenga cierto grado de variabilidad temática (1 créditos ECTS) a efectos de abordar temas de actualidad vigente y proyección futura de interés para Terapia Ocupacional en particular y para la sociedad en general.</p>			

Competencias do título	
Código	Competencias do título

Resultados da aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título

Desenvolver un sistema de valores que manteña a filosofía profesional.	A1	B2	C4
	A3	B3	C6
	A12	B5	C7
	A13	B7	C8
	A15	B9	
	A16	B11	
	A17	B13	
	A20	B15	
	A23	B18	
	A29	B19	
	A31	B23	
		B24	
		B25	
		B26	
		B27	
		B28	
	B29		
	B31		
	B33		
	B35		
	B36		
	B37		
Desenvolver unha base teórica e unha base de coñecemento ligado á profesión.	A1	B1	C4
	A3	B2	C6
	A12	B3	C7
	A13	B5	C8
	A15	B6	
	A16	B7	
	A17	B9	
	A20	B12	
	A23	B13	
	A29	B15	
	A31	B18	
		B19	
		B23	
		B24	
		B25	
		B26	
	B27		
	B28		
	B29		
	B31		
	B32		
	B33		
	B35		
	B36		
	B37		

Desenvolver habilidades practicas e aplicar os coñecementos de temas xerais e específicos de interese actual e proxección de futuro a efectos de ligalos á profesión.	A1	B2	C4
	A3	B3	C6
	A6	B4	C7
	A12	B5	C8
	A13	B6	
	A16	B7	
	A17	B9	
	A20	B11	
	A23	B13	
	A34	B14	
		B15	
		B16	
		B18	
		B19	
		B23	
	B24		
	B25		
	B26		
	B27		
	B28		
	B29		
	B30		
	B31		
	B32		
	B33		
	B35		
	B36		
	B37		
Capacidade para educar, facilitar, apoiar e animar o funcionamento ocupacional, o benestar e o confort das poboacións, comunidades, grupos e individuos cuxas vidas están afectadas ou teñan risco de estalo, pola limitación no funcionamento, sufrimento e enfermidade.	A1		
	A5		
	A6		
	A9		
	A10		
	A15		

Coñecer e ser capaz de aceptar a responsabilidade da súa propia aprendizaxe e desenvolvemento profesional continuado, utilizando a avaliación como medio para reflectir e mellorar a súa actuación e actualizar a calidade dos servizos prestados.	A21 A33 A34 A35	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B21 B22 B23 B24 B25 B26 B27 B28 B34 B35 B36 B37	C4 C5 C7
Capacidade de demostrar e manter que a actuación profesional axústase a estándares de calidade e que a práctica está baseada na evidencia.	A21 A33 A34 A35	B36	C4 C5 C6 C7 C8
Capacidade para permitir que os pacientes/usuarios e os seus cuidadores expresen as súas preocupacións e intereses e que se poida responder adecuadamente ás súas necesidades.	A4 A6 A7 A8 A22 A24		
Capacidade para traballar e comunicarse en colaboración e de forma efectiva con todo o persoal para priorizar e xestionar o tempo eficientemente mentres se alcanzan os estándares de calidade.	A31 A32 A33 A34 A35		C4 C5 C6 C7 C8
Capacidade para levar a cabo avaliacións de calidade da xestión de todos os ámbitos laborais do profesional de Terapia Ocupacional.	A31 A32 A33 A34 A35	B36	C5 C6 C7 C8

Capacidade para utilizar os recursos sociosanitarios e económicos eficientemente.	A31	B7	C4
	A32	B11	C5
	A33	B24	C6
	A34	B29	C7
	A35	B34	C8
		B36	

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1.- Entornos Saudables e Sostibles para o benestar e a calidade da vida dos cidadáns. Sostibilidade versus Sustentabilidade. Calidade. Diversidade.	Saúde, Promoción de Saúde, Alfabetización de Saúde, Sustentabilidade versus Sostenibilidade, Dereitos Humanos, Rede Iberoamericana de Universidades Saudables, Rede Española de Universidades Saudables, e outros. Calidade. Diversidade.
Tema 2.- Hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.	Alimentación Saudable. Ejercicio Físico, Actividade Física e Deporte. Benestar psicolóxico. Determinantes sociais de saúde.
Tema 3.- Entrevista e Currículum Vitae.	Currículum Vitae. Entrevista persoal.
Tema 4.- Comunicación verbal e no verbal das persoas nas rutinas cotiás e no eido profesional.	Elementos de la comunicación. Comunicación no verbal. Comuniación no eido profesional.
Tema 5.- Multiculturalidade: Igualdade, diversidade, cultura.	Igualdade: Concepto. Igualdade versus desigualdade. Historia da desigualdade. Multiculturalidade: Diversidade e Inclusión.
Tema 6.- Políticas de igualdade.	Igualdade de xénero. Violencia de xénero. Saúde e xénero. Discapacidade.
Tema 7.- Política, Relixión e Dereitos Humanos.	Pensamento ideolóxico. Influencia das políticas e relixións na cotidianeidade. Dereitos Humanos.
Tema 8.- Sexualidade desde Terapia Ocupacional.	Dimensións da sexualidade. Análise desde Terapia Ocupacional. Situacións "especiais": consideracións.
Tema 9.- A auga como entorno terapéutico.	A auga como entorno terapéutico. Conceptos, evolución histórica e situación actual. Tipos de centros e usos. Valor terapéutico da auga. Características do entorno acuático e as actividades na auga: factores físicos, psíquicos, sensorio-afectivos, sociais e ocupacionais. O entorno acuático na idade infantil. A auga como elemento facilitador do desenvolvemento. Utilización do medio acuático na atención temprana. Usos da auga e a actividade acuática na idade adulta e vellez. Usos en diversas condicións de saúde e indicacións terapéuticas. Entorno acuático e traballo en equipo.

Tema 10 y ss.- Adquisición doutras competencias relacionadas cos contidos de actualidade e proxección futura, de exclusivo interés para estudantes de Terapia Ocupacional, que preferiblemente no fosen impartidos no Título e que poden substituír aos presentados neste programa a criterio de cada profesor.	Variables en función da actualidade
---	-------------------------------------

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	B12	1.5	0	1.5
Sesión maxistral	A1 A3 A6 A9 A29 B32 C6	42	0	42
Traballos tutelados	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A12 A13 A15 A16 A17 A20 A21 A22 A23 A24 A31 A32 A33 A35 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B21 B22 B23 B24 B25 B26 B27 B28 B29 B30 B34 B35 B36 B37	0.5	100	100.5
Eventos científicos e/ou divulgativos	A29 A34 B31 B33 C4 C5 C6 C7 C8	3	0	3
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	<p>Actividades que levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativas, que partan dos saberes previos do alumnado.</p> <p>Permite adquirir competencias de inicio e adaptación referir a esta materia.</p>
Sesión maxistral	<p>Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgúns preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.</p> <p>A clase maxistral é tamén coñecida como "conferencia", "método expositivo" ou "lección maxistral". Esta última modalidade adóitase reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.</p> <p>Permite adquirir as competencias específicas apuntadas nesta materia.</p>
Traballos tutelados	<p>Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe de "como facer as cousas". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe.</p>

Eventos científicos e/ou divulgativos	Actividades realizadas polo alumnado que implican a asistencia e/ou participación en eventos científicos e/ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co obxectivo de profundar no coñecemento de temas de estudo relacionados coa materia. Estas actividades proporcionan ao alumnado coñecementos e experiencias actuais que incorporan as últimas novidades referentes a un determinado ámbito de estudo. Permiten adquirir as competencias específicas apuntadas nesta materia.
---------------------------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	A atención personalizada e tutorías estableceranse co profesor/a da materia, nun horario axeitado para o docente/alumnos.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A1 A3 A6 A9 A29 B32 C6	Asistencia, como mínimo, a un 80% de las clases. Se pasará lista.	50
Traballos tutelados	A1 A3 A4 A5 A6 A7 A8 A9 A10 A12 A13 A15 A16 A17 A20 A21 A22 A23 A24 A31 A32 A33 A35 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18 B19 B21 B22 B23 B24 B25 B26 B27 B28 B29 B30 B34 B35 B36 B37	Trabajo en word y ppt, con presentación, evaluación de cinco puntos restantes.	50

Observacións avaliación

OBSERVACIÓNS ECOLÓXICAS:

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir o obxectivo estratéxico do Plan Green Campus FCS, os traballos documentais que se realicen nesta materia:

a.- Mayoritariamente solicitaranse en formato virtual e soporte informático.

b.- De realizarse en papel:

- Non se utilizarán plásticos.
- Realizaranse impresións a dobre cara.
- Empregarase papel reciclado.
- Evitarase a realización de borradores.

AVALIACIÓN DA MATERIA.

Os aspectos e criterios que se terán en consideración ao avaliar as actividades que se farán contorna á devandita metodoloxía son a asistencia, participación e compromiso individual e grupal, con coherencia dos contidos abordados e adquisición de competencias referidas para esta materia.

En concreto:

- Asistencia, mínimo do 80%. Cumprindo esta porcentaxe obtense un cinco.
- Traballo en word e ppt, con presentación, avaliación de cinco puntos restantes (obrigatorio).

O sistema de cualificacións exprésase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art. 5 do Real Decreto 1125/2003 de 5 de setembro (BOE 18 de setembro), polo que se establece o sistema europeo de créditos e o sistema de cualificacións nas titulacións universitarias de carácter oficial e validez en todo o territorio nacional. Sistema de cualificacións: 0-4.9=Suspenso 5-6.9=Aprobado 7-8.9=Notable 9-10=Sobresaliente 9-10 Matrícula de Honra (Graciable)

Fontes de información

Bibliografía básica

- Javier Güeita Rodríguez, María Alonso Fraile (2015). *Terapia acuática: Abordajes desde la fisioterapia y Terapia ocupacional*. Madrid: Elsevier
- SANTOS DEL RIEGO, S.: "Calidad y Convergencia Europea en Terapia Ocupacional", Editorial Internacional de Terapia Ocupacional, Universidad de A Coruña, 2005.-VUORI H.V. (1.996) ?El control de calidad de los Sistemas Sanitarios. Concepto y Metodología. Masson. Barcelona.-ALICIA ALLES, M.: Dirección estratégica de recursos humanos. Gestión por competencias. Edit. Granica. Buenos Aires-Barcelona, 2000.-ALFONSO SÁNCHEZ, J.L.: Servicios de salud: técnicas avanzadas de marketing y planificación sanitaria. Doyma. Barcelona, 1991.-ALVAREZ, C.: Administración sanitaria y sistemas de salud.-ARANAZ, JMª.; VITALLER, J.: La Calidad: Un objetivo de la asistencia, una necesidad de la gestión sanitaria. Escuela Valenciana Estudios de Salud. Generalitat Valenciana. Valencia, 2001.-BADIA, X. SALAMERO, M. ALONSO, J. La medida de la salud. Edimac, 2002. Barcelona.-CUESTA, A. et al.: "LA CALIDAD DE LA ASISTENCIA HOSPITALARIA". Editorial Doyma. Barcelona, 1986.-JIMENEZ VILLA, J.: Programación y protocolización sanitaria. Doyma, Barcelona, 1990.-MUIR GRAY, J.A.: Atención Sanitaria basada en la evidencia. ADS Printing, S.A. Madrid, 1997.- Modelo EFQM- Modelos ISO- Turner A, Foster M, Johnson S E. Terapia Ocupacional y Disfunción Física: Principios, Técnicas y Práctica. Elsevier España: Madrid, 2003- Miranda Mayordomo JL. Rehabilitación Médica. Aula Médica: Madrid, 2004- Manual SERMEF de Rehabilitación y Medicina Física, 2005.- De Lisa J, Gans B, Currie D. Rehabilitation Medicine. Principles and Practice. Lippincott: Filadelfia, 1993 Abreu, B.C. y Togliola, J.R (1987). Cognitive rehabilitation: A model for occupational therapy. En American Journal of Occupational Therapy, 41, 439-448. Andamo, E. M.(ed.) (1984). Guide to program evaluation for physical therapy and occupational therapy services. Haworth Press. Asociación Psiquiátrica Americana (A.P.A.) (1994): Manual diagnóstico y estadístico de los trastornos mentales (DSM-IV). Barcelona: Massón Banyard, P., Cassells, A., Green, P., Hartiand, J., Hayes, N., Reddy, P. (1995). Introducción a los procesos cognitivos. Barcelona: Ariel. Benedet, M. J. (1992). El Déficit Cognitivo en la Deficiencia Mental. Madrid. Pirámide. Bobath, Karel. "Bases neurofisiológica para el tratamiento de la parálisis cerebral". Bobath-Kong "Transtornos cerebromotores en el niño. Buenos Aires. Medica-Panamericana 1982 Breines, E.B. Occupational Therapy. Activities from clay to computers. Theory and Practice. EA. Davis Company. Filadelfia Bucher, H. (1976): Trastornos psicomotores en el niño: Práctica de la reeducación psicomotriz. Barcelona: Mason. , Baum, C. Occupational therapy: overcoming human performance deficits. Thorofore, NJ.: SLACK Incorporate. Christiansen, Ch., Baum, C. Occupational therapy : overcoming human performance. Thorofare : Slack. Cormier, W., Cormier L. (1994): Estrategias de entrevista para terapeutas. Bilbao: Desclée de Brouwer Defontaine, J. (1978): Manual de reeducación psicomotriz. Primer año. Barcelona: Editorial Médica y Técnica. Defontaine, J. (1978): Manual de reeducación psicomotriz. Segundo año. Barcelona: Editorial Médica y Técnica. Defontaine, J. (1978): Manual de reeducación psicomotriz. Tercer año. Barcelona: Editorial Médica y Técnica. Durante, P., et. al.: Terapia ocupacional en salud mental: principios y práctica. Masson. 1ª ed. 1998 Gil, F., García Saíz, M. (1993). Habilidades sociales: teoría, investigación y aplicaciones. Madrid. Síntesis. Gómez Tolón. J. "Fundamentos Metodológicos de la Terapia Ocupacional". 1ª Ed. Editorial Mira. Zaragoza. 1997. Grieve, J. (1994). Neuropsicología para terapeutas ocupacionales. Buenos Aires: Panamericana. Hagedorn, R. "Occupational Therapy- Foundations for Practice. Models, frames of reference and core skills". 1ª Reimp. Editorial Churchill Livingstone. New York. 1993. Hopkins, H. L., y Smith, H. D. Willard & Spackman: Terapia Ocupacional. Panamericana. 1998. Hopkins, H.L.; Smith, H.D. Willard and Spackmans Occupational Therapy. J.B. Lippincott Company. Filadelfia Hopkins. H.L., Smith, H.D. "Terapia Ocupacional", 8ª Edición. Editorial Médica Panamericana Madrid, 1998 Leonardelli, C. A. (1988): The Milwake evaluation of dayly living skills. Thorofare. Slack Inc. Liberman, R. (1993): Rehabilitación integral del enfermo mental crónico. Barcelona: Martínez Roca. Lorenzo, P. et al. (1998): Drogodependencias : farmacología, patología, psicología, legislación. Madrid : Panamericana MacDonald, E.M. (1979). Terapia ocupacional en rehabilitación. Barcelona: Ed. Salvat. Morse, RA. y Morse, A.R. (1988). Functional living skills: Promoting the interaction between neuropsychology and occupational therapy. Journal Head Trauma Rehabilitation, 3, (1), 33-44. Pedretti, L.W., Zoltan, B. "Occupational Therapy. practice skillis for Physical Dysfunction". 3a Ed Editorial C. V. Mosby. 1990. Pratt, P. N., y Allen, A. S.: Occupational therapy for children. C.V. Mosby Co. 1989. Ramos, J. A. (1993): Neurobiología de la Drogadicción. Eudema. Madrid Reed, K. "Models of Practice in Occupational Therapy". Editorial Williams and Wilkins. 1984. Reed, K. L., Sanderson, S.N. "Concepts of Occupational Therapy". 3a ed. Editorial Williams and Wilkins. 1992. Revista Materia Prima. Primera Revista Independiente de Terapia Ocupacional en Argentina. Andrea Monzón editora. G. L. Mansilla 2665 Buenos Aires Argentina (1425) Ruiz, M.A. y

Villalobos, A. (1994): Habilidades terapéuticas. Fundación Universidad-Empresa Sánchez, L. (1996) Manual de técnicas Grupales de comunicación y Creatividad para terapeutas ocupacionales. APETO: Madrid Baum, C. (eds.) Occupational therapy overcoming human performance deficits. Thorafore, N.J.: SLACK. pp.664-688 Trombly, C.A. (1990). Occupational therapy for phisical dysfuntion. (4th. ed.). Baltimore. Williams & Wilkins. Turner, A.; Foster, M.; Johnson, S.E. Occupational Therapy and Physical Dysfunction: Principies, skills and Practice. Churchill Livingstone. 1992 Willson, M. (1987) Occupational therapy in long-term psychiatry. 2ª ed. Edimburgh, Churchill-Livingstone. Wood, R. L., Fussey, 1. (1994). Cognitive rehabilitation in perspective. Hillsdale: Lawrence Erlbaum Publishers.

Bibliografía complementaria	- ( ) . Blesedell. C y otros. 2005. Terapia ocupacional 10ª ed. Buenos Aires. Madrid : Médica PanamericanaCormier, W., Cormier L. 1994: Estrategias de entrevista para terapeutas. Bilbao. Desclée de Brouwer Durante, P., Pedro, P. 1998. Terapia ocupacional en geriatría: principios y práctica. Masson. 1ª ed. Durante, P., et. al. 1998. Terapia ocupacional en salud mental: principios y práctica. Masson. 1ª ed. Gómez Tolón. J. 1997. "Fundamentos Metodológicos de la Terapia Ocupacional". 1ª Ed. Editorial Mira. Zaragoza.. Hopkins. H.L., Smith, H.D. 2006. "Terapia Ocupacional", 9ª Edición. Editorial Médica Panamericana Madrid, Hussey S. y otros. 2007.Introduction to occupational therapy. St. Louis Missouri: Mosby Elsevier.Kielhofner G. 2006. Fundamentos conceptuales de la terapia ocupacional. 3ª ed. Buenos Aires: Editorial Médica Panamericana.MacDonald, E.M. 1979. Terapia ocupacional en rehabilitación. Barcelona: Ed. Salvat. Romero A. Moruno P. 2003. Terapia ocupacional. Teoría y Técnicas. Madrid. Masson.Romero A. Moruno P. 2005. Actividades de la Vida Diaria. Madrid. Masson.Reed, K. 1992. "Models of Practice in Occupational Therapy". 3a ed. Editorial Williams and Wilkins. Turner, A.; Foster, M.; Johnson, S.E. 1992 Occupational Therapy and Physical Dysfunction: Principies, skills and Practice. Churchill Livingstone.Otras citas bibliográficas a añadir bibliografía según temas de actualidad y vigencia, con proyección futura y de interés para Terapia Ocupacional.
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

- 1.- Para axudar a conseguir un contorno inmediato sostible e cumprir co obxectivo estratéxico do "Plan de Sostenibilidade Medio-ambiental Green Campus FCS", os traballos documentais que se realicen nesta materia:a.- Na súa maioría se solicitarán en formato virtual e soporte informático.b.- De realizarse en papel:Non se empregarán plásticos.
- Realizaranse impresións a dobre cara.
  - Empregarase papel reciclado.
  - Evitarase a impresión de borradores.

- 2.- O profesor responsable resérvase a posibilidade de realizar algún cambio na avaliación ou outros aspectos que serán notificados aos estudantes coa suficiente antelación.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías